

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การศึกษาปฐมวัย เป็นการพัฒนาเด็กตั้งแต่แรกเกิดจนถึง 5 ปี ซึ่งอยู่บนพื้นฐานการอบรมเลี้ยงดู และการส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้ที่สนองต่อพัฒนาการของเด็กในแต่ละคน ตามศักยภาพภายในตัวเด็ก ให้สามารถใช้ความสามารถรัก ความเอื้ออาทร และความเข้าใจของทุกคน เพื่อสร้างรากฐานคุณภาพชีวิตให้กับเด็กได้พัฒนาเพื่อไปสู่ความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ และในการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยที่มีความเหมาะสมนั้น ต้องมุ่งให้เด็กมี พัฒนาการทุกด้านไม่ว่าจะเป็นด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์ สังคมและสติปัญญา และคำนึงถึง วัฒนธรรมและสังคมที่แวดล้อมเด็ก เพื่อช่วยให้เด็กมีพัฒนาการอย่างเต็มศักยภาพนำไปสู่การพัฒนาประเทศให้เป็นที่รู้จักและยอมรับของสังคมโลก (กระทรวงศึกษาธิการ 2550 : 2)

เด็กอายุ 3 - 5 ปี เป็นวัยที่ร่างกายและสมองของเด็กกำลังเจริญเติบโต เด็กต้องการความรัก ความเอาใจใส่ดูแลอย่างใกล้ชิด เด็กวัยนี้มีโอกาสเรียนรู้จากการใช้ประสบการณ์สัมผัสทั้งห้า ได้สำรวจ เล่น ทดลอง ค้นพบด้วยตนเอง ได้มีโอกาสคิดแก้ปัญหา เลือกตัดสินใจ ใช้ภาษาสื่อ ความหมายคิดเริ่มสร้างสรรค์ และอยู่ร่วมกับผู้อื่นอย่างมีความสุข ผู้ที่มีส่วนรับผิดชอบจึงมีหน้าที่ในการอบรมเลี้ยงดูและจัดประสบการณ์ให้เด็กได้พัฒนาเต็มตามศักยภาพ ส่งเสริมเด็กให้มีความกระตือรือร้น ทำให้เด็กเกิดการเรียนรู้ ในส่วนผู้เกี่ยวข้องจึงต้องมีการส่งเสริมสนับสนุนให้ความรัก ความเข้าใจ ความเอาใจใส่เด็กวัยนี้เป็นพิเศษ เพราะจะเป็นพื้นฐานที่ช่วยเตรียมความพร้อมให้เด็กประสบความสำเร็จในการเรียนและในชีวิตของเด็กต่อไป (กระทรวงศึกษาธิการ 2550 : 6)

การจัดการศึกษาปฐมวัย (กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น 2548 : 1) เป็นการจัดการศึกษาก่อนภาคบังคับที่มีความสำคัญอย่างยิ่ง ซึ่งเป็นการศึกษาที่ช่วยส่งเสริมให้เด็กปฐมวัยได้รับการพัฒนาไปในทิศทางที่ถูกต้อง เหมาะสม มีความสอดคล้องกับช่วงอายุของวัยและพัฒนาการของเด็กในแต่ละคน และในการจัดการศึกษาปฐมวัย ก็เป็นอีกภารกิจหนึ่งขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่รับผิดชอบในการจัดการศึกษา สนับสนุนด้านการศึกษา และได้รับการถ่ายโอนภารกิจด้านการศึกษาให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยอาศัยอำนาจหน้าที่ตามพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542 ทำให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้องมีภารกิจหน้าที่ในด้านการจัดการศึกษาในท้องถิ่น เพื่อเป็นการพัฒนาคุณภาพและศักยภาพของคนในท้องถิ่น คือ ปัจจุบันองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีความรับผิดชอบในการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ที่ได้รับการถ่ายโอน

จากส่วนราชการต่าง ๆ และที่มีการจัดตั้งศูนย์พัฒนา เด็กเล็กเอง ตามมาตรฐานการดำเนินงานของ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กทั้ง 4 ด้าน ซึ่งประกอบด้วย ด้านบุคลากรและการบริหารจัดการ ด้านอาคาร สถานที่ สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัย ด้านวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตร และด้านการมีส่วนร่วมและการสนับสนุนจากชุมชน

การจัดการศึกษาจะต้องเริ่มต้นแต่แรกเล็ก เพราะเป็นการเตรียมความพร้อม และเป็นวัยที่มีความเจริญเติบโตสูง ทั้งทางด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคมและสติปัญญา บนพื้นฐาน ความรู้ ความสามารถ และความแตกต่างระหว่างบุคคล (สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานกระทรวงศึกษาธิการ 2546 : 1) การจัดการศึกษา ปฐมวัยเป็นการจัดการศึกษาก่อนภาคบังคับที่มีความสำคัญอย่างยิ่ง จะต้องยึดหลักการอบรมเลี้ยงดู ควบคู่กับการให้การศึกษา โดยคำนึงถึงความสนใจและความต้องการของเด็กทุกคน ไม่ว่าจะเป็นเด็กที่มีความสามารถพิเศษและเด็กที่มีความบกพร่องทางร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม สติปัญญา รวมทั้งการสื่อสารและการเรียนรู้ที่จะช่วยส่งเสริมให้เด็กปฐมวัยได้รับการพัฒนาไปในทิศทางที่ถูกต้องเหมาะสม ตลอดด้านกับบัวและพัฒนาการ เนื่องจากเด็กปฐมวัย หมายถึง เด็กที่มีอายุระหว่าง 0 - 6 ขวบ เป็นวัยที่มีพัฒนาการทุกด้านเจริญเติบโตในอัตราที่สูงสุด หากเด็กได้รับการส่งเสริมการเรียนรู้ก็ถือได้ว่า เป็นการเตรียมความพร้อมเพื่ออนาคต ถือได้ว่าเป็นการสร้างพลเมืองที่ดีมีคุณภาพให้กับประเทศไทยในอนาคต มุ่งหมายหลักของการจัดการศึกษาปฐมวัยนั้น คือ เพื่อเป็นการสร้างเสริมพัฒนาการทุกด้าน ด้านให้เจริญเติบโตตามศักยภาพและเตรียมความพร้อม เพื่อการเรียนรู้และชีวิตต่อไป (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ 2545 : 4)

การจัดการศึกษาในระดับปฐมวัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ผ่านมา พบว่า ยังมีปัญหาหลายประการ โดยมีปัญหาหลัก คือ การท่องศัพท์กรอกครองส่วนท้องถิ่นยังขาด นโยบายและแผนการพัฒนาการศึกษาที่ชัดเจน และมักขาดความต่อเนื่อง รวมทั้งมีการเปลี่ยนแปลงอยู่เสมอ เมื่อมีการเปลี่ยนแปลงผู้บริหารห้องดิน และในองค์กรยังขาดความพร้อมทั้งในด้านของบุคลากร งบประมาณ อาคารสถานที่ และการมีข้อจำกัดอื่น ๆ ของการบริหารจัดการ ซึ่งส่งผลสัมฤทธิ์ต่อการจัดการศึกษาในหลายด้าน ไม่ว่าจะด้านการจัดการศึกษาที่มีคุณภาพตามหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย การขาดความเชื่อมั่นในการจัดการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นไม่ได้คุณภาพตามเกณฑ์มาตรฐานการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ด้านบุคลากร คือ การรับครูผู้สอนหรือครูผู้ดูแลเด็กที่ไม่ตรงตามคุณสมบัติของการจัดสรร ตามระเบียบของ กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นหรือที่มีผู้ทิหายกเว้น ซึ่งขาดความรู้ ความเข้าใจในงานด้านวิชาการ การจัดทำแผนการจัดประสบการณ์ การจัดทำหลักสูตร และ การผลิตสื่อสำหรับการเรียน

การสอนหรืองานธุรการที่เกี่ยวกับผู้เรียน ส่งผลในเรื่องของการจัดการศึกษา การจัดประสบการณ์เรียนรู้ให้กับเด็ก ทำให้เด็กที่ได้รับการศึกษาในสถานศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีพัฒนาการที่ล่าช้า รวมถึงชาวปัญญาที่มีแนวโน้มลดลงอย่างต่อเนื่อง (บูรณิธิสารารณสูงแห่งชาติ 2551 : 8) ก่อให้เกิดปัญหาในการจัดการศึกษาปฐมวัยขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ไม่มีคุณภาพ ไม่เป็นไปตามเกณฑ์มาตรฐานการดำเนินงาน และก่อให้เกิดปัญหาด้านการศึกษาของชาติในระดับต่อไป

ในการจัดการศึกษาปฐมวัยนี้มีปัญหาหลายด้านและเป็นมาอย่างช้านาน ไม่ว่าจะในสถานศึกษาหรือศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ส่วนใหญ่ยังด้อยคุณภาพ ทั้งในด้านการบริหาร การจัดการและยังขาดคุณภาพในเรื่องของการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ ของการศึกษาปฐมวัย การจัดประสบการณ์การเรียนรู้ของเด็กปฐมวัย เช่น การเร่งสอน อ่าน เขียน คิดเลข เพื่อให้เด็กอ่านออก เขียนได้ ไม่ให้อิสระแก่เด็กในการแสดงออก ห้ามเด็กพูด การบังคับให้นั่งเงียบ ๆ รวมทั้งยังขาดความเข้าใจเกี่ยวกับการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ และอีกปัญหา ประการหนึ่ง คือ บุคลากรยังขาดความรู้ความเข้าใจในเรื่องประชญาการพัฒนาเด็กปฐมวัย และขาด กาวิจัย การสังเคราะห์ข้อมูลและการเผยแพร่การประชาสัมพันธ์ผลงานนั้น ๆ ซึ่งเป็นการเอื้อต่อ การจัดประสบการณ์การเรียนรู้และพัฒนาการของเด็ก ยังขาดการกระตุ้น การให้ความรู้ และ การส่งเสริมให้เกิดองค์ความรู้ กาวิจัย การพัฒนา ซึ่งเป็นวิธีที่จะนำไปสู่การพัฒนาการศึกษา ปฐมวัย และพัฒนาองค์ความรู้เพื่อให้เกิดประโยชน์แก่เด็กปฐมวัยในระยะยาว (สำนักงานเลขานุการสภาพการศึกษา 2550 : 11 - 17)

ในฐานะที่ผู้วิจัยดำรงตำแหน่ง นักบริหารงานการศึกษา สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีหน้าที่ กำกับ ดูแล ติดตามการจัดการเรียนการสอนของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กให้ได้ตามมาตรฐาน ให้เกิดคุณภาพแก่เด็ก เพื่อให้เกิดการเรียนรู้และมีพัฒนาการที่สมบูรณ์เหมาะสมกับผู้วิจัยจึงมี ความสนใจที่จะศึกษาสภาพการบริหารงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอโน诗 จังหวัดบุรีรัมย์ ว่ามีสภาพและปัญหาในการดำเนินงานและการบริหารจัดการศึกษา ในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอย่างไร มีความเหมาะสม มีปัญหา อุปสรรคอะไร และเป็นการประเมินผลการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กตรงตามมาตรฐาน และจุดประสงค์ของการดำเนินงานตามมาตรฐานการดำเนินงานทั้ง 4 ด้าน คือ ด้านบุคลากรและ การบริหารจัดการ อาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัย ด้านวิชาการและกิจกรรมตาม หลักสูตร และด้านการมีส่วนร่วมและการสนับสนุนจากชุมชน ตามที่ กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นกำหนดไว้หรือไม่ และเกิดประโยชน์ต่อการบริหารจัดการงานภายในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

เพื่อเป็นแนวทางต่อไป ซึ่งผลการวิจัยครั้งนี้จะมีประโยชน์ต่อผู้วิจัย ครุพัฒนาเด็ก ผู้บริหาร ท้องถิ่น หรือต่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นอย่างยิ่ง เพื่อที่จะได้ทราบถึงสภาพ การบริหารงาน ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และทราบถึงความต้องการแนวทาง การจัดการศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สำหรับจังหวัด บุรีรัมย์ หากได้ทำการศึกษาแล้วนั้น สามารถนำข้อเสนอแนะแนวทางต่างๆ นำมาปรับปรุง พัฒนาให้เกิดประโยชน์เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลอันจะส่งผลต่อการส่งเสริม สนับสนุน การจัดการศึกษาหลักสูตรปฐมวัยของเด็กไทยให้เกิดการเรียนรู้ในระดับที่สูงขึ้น เป็นทรัพยากรที่ดี มีคุณภาพของชาติต่อไป

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพการบริหารงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอโนนโพธิ์ จังหวัดบุรีรัมย์
2. เพื่อเปรียบเทียบสภาพการบริหารงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอโนนโพธิ์ จังหวัดบุรีรัมย์ โดยจำแนกตามสภาพตำแหน่ง ระดับการศึกษา และ รูปแบบการปกครองส่วนท้องถิ่น

สมมติฐานของการวิจัย

1. ผู้บริหาร ครุพัฒนาเด็ก และคณะกรรมการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก มีความคิดเห็นเกี่ยวกับ สภาพการบริหารงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอโนนโพธิ์ จังหวัดบุรีรัมย์ แตกต่างกัน
2. ผู้บริหาร ครุพัฒนาเด็ก และคณะกรรมการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่มีระดับภูมิภาคศึกษา ต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการบริหารงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอโนนโพธิ์ จังหวัดบุรีรัมย์ แตกต่างกัน
3. ผู้บริหาร ครุพัฒนาเด็ก และคณะกรรมการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการบริหารงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก อำเภอโนนโพธิ์ จังหวัดบุรีรัมย์ แตกต่างกัน

ความสำคัญของการวิจัย

1. ทำให้ทราบถึงความคิดเห็นของผู้บริหาร ครูผู้ดูแลเด็ก คณะกรรมการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เกี่ยวกับสภาพการบริหารงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอโพธิ์ จังหวัดบุรีรัมย์

2. สามารถใช้ผลการวิจัยเป็นการแนวทางในการปรับปรุง แก้ไขและพัฒนาการจัดการเรียนการสอนให้เกิดการพัฒนาการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพต่อไป

ขอบเขตของการวิจัย

1. ขอบเขตเนื้อหา

การวิจัยครั้งนี้ มุ่งศึกษาความคิดเห็นของผู้บริหาร ครูผู้ดูแลเด็ก คณะกรรมการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเกี่ยวกับสภาพการบริหารงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอโพธิ์ จังหวัดบุรีรัมย์ ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารต่าง ๆ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง จึงได้กำหนดขอบเขตของเนื้อหาตามมาตรฐานการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นกำหนด (กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น 2548 : 3 - 28) ประกอบด้วย 4 ด้าน ดังต่อไปนี้

1.1 ด้านบุคลากรและการบริหารจัดการ

1.2 ด้านอาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัย

1.3 ด้านวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตร

1.4 ด้านการมีส่วนร่วมและการสนับสนุนจากชุมชน

2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วย ผู้บริหาร ครูผู้ดูแลเด็ก คณะกรรมการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอโพธิ์ จังหวัดบุรีรัมย์ ปีการศึกษา 2556 เป็นผู้บริหาร จำนวน 53 คน ครูผู้ดูแลเด็ก จำนวน 34 คน คณะกรรมการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก จำนวน 111 คน รวมทั้งสิ้น จำนวน 132 คน การศึกษาระดับอนุบาลทั้งหมด 132 คน

3. ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย

3.1 ตัวแปรด้าน ได้แก่

3.1.1 สถานภาพตำแหน่ง

3.1.1.1 ผู้บริหาร

3.1.1.2 ครูผู้ดูแลเด็ก

3.1.1.3 คณะกรรมการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

3.1.2 ระดับวุฒิการศึกษา

3.1.2.1 ต่ำกว่าปริญญาตรี

3.1.2.2 ปริญญาตรีหรือสูงกว่าปริญญาตรี

3.1.3 รูปแบบการปักครองส่วนท้องถิน

3.1.3.1 เทคนิคดำเนิน

3.1.3.2 องค์การบริหารส่วนดำเนิน

3.2 ตัวแปรตาม (Dependent Variables) คือ สภาพการบริหารงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปักครองส่วนท้องถิน อำเภอโนนโพธิ์ จังหวัดบุรีรัมย์ ใน 4 ด้าน ดังต่อไปนี้

3.2.1 ด้านบุคลากรและการบริหารจัดการ

3.2.2 ด้านอาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัย

3.2.3 ด้านวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตร

3.2.4 ด้านการมีส่วนร่วมและการสนับสนุนจากชุมชน

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. สภาพการบริหารงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก คือ การปฏิบัติงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปักครองส่วนท้องถิน อำเภอโนนโพธิ์ จังหวัดบุรีรัมย์ ตามงาน 4 ด้าน ดังต่อไปนี้

1.1 ด้านบุคลากรและการบริหารจัดการ หมายถึง การปฏิบัติงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปักครองส่วนท้องถิน เกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ของผู้บริหารท้องถิน ครูผู้ดูแลเด็ก และ การวางแผนด้านงบประมาณของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปักครองส่วนท้องถิน อำเภอโนนโพธิ์ จังหวัดบุรีรัมย์

1.2 ด้านอาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัย หมายถึง การดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปักครองส่วนท้องถิน เกี่ยวกับที่ดิน สภาพพื้นที่ในอาคารมีรั้ว สิ่งแวดล้อมทั้งภายในและภายนอกอาคาร เช่น แสงสว่าง การถ่ายเทของอากาศ และการฝึกอบรม หรือซักซ้อมการป้องกัน การรักษาความปลอดภัยภายในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปักครองส่วนท้องถิน อำเภอโนนโพธิ์ จังหวัดบุรีรัมย์

1.3 ด้านวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตร หมายถึง การดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปักครองส่วนท้องถิน เกี่ยวกับการจัดประสบการณ์เรียนรู้ให้เหมาะสมกับเด็กและท้องถิน โดยการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง ชุมชนและมีการบันทึกสรุปผลพัฒนาการเด็กอย่างสม่ำเสมอของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปักครองส่วนท้องถิน อำเภอโนนโพธิ์ จังหวัดบุรีรัมย์

1.4 ด้านการมีส่วนร่วมและการสนับสนุนจากชุมชน หมายถึง การดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เกี่ยวกับการประชุมชี้แจงให้ประชาชนชุมชนทราบถึงประโยชน์และความจำเป็นของการดำเนินงาน และการมีส่วนร่วมของประชาชนชุมชนในการวางแผน การจัดประสบการณ์เรียนรู้ การจัดกิจกรรม ตลอดจนการติดตาม การประเมินผลการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอโนนโพธิ์ จังหวัดบุรีรัมย์

2. ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก หมายถึง สถานศึกษาที่ให้การอบรมเลี้ยงดู จัดประสบการณ์ การเรียนรู้ และส่งเสริมพัฒนาการ ให้เด็กมีความพร้อมทั้งด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์ สังคม และ สติปัญญาในที่นี่ หมายถึง ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอโน포 จังหวัดบุรีรัมย์

3. เด็กเล็ก หมายถึง เด็กอายุระหว่าง 3 - 5 ปี ที่เข้ารับการอบรมเลี้ยงดูและพัฒนา
ความพร้อมด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคมและสติปัญญา ในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กร
ปักธงชัยส่วนท้องถิ่น อำเภอโพธิ์ จังหวัดบุรีรัมย์

4. สถานภาพตำแหน่ง หมายถึง สถานภาพการปฏิบัติงานในเทศบาลและองค์กร
บริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอโพธิ์ จังหวัดบุรีรัมย์ แบ่งออกได้ ดังนี้

4.1 ผู้บริหาร หมายถึง นายกเทศมนตรี นายกองค์การบริหารส่วนตำบล รองนายกเทศมนตรี ปลัดเทศบาล ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล หัวหน้าส่วนราชการ และหัวหน้าส่วนราชการศึกษา และผู้ช่วยนักวิชาการศึกษา และผู้ช่วยนักวิชาการศึกษา ที่มีหน้าที่ควบคุม กำกับ ติดตามการจัดการศึกษา ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในเขตอำเภอโพธิ์ จังหวัดบุรีรัมย์

4.2 ครูผู้ดูแลเด็ก หมายถึง พนักงานตำแหน่งครูผู้ดูแลเด็กของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่ทำหน้าที่อบรม เลี้ยงดูเด็กและจัดกิจกรรมพัฒนาเด็กให้มีพัฒนาการที่สมวัย ในสังกัดเทศบาลและองค์กรบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอโพธิ์ จังหวัดบุรีรัมย์

4.3 คณะกรรมการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก หมายถึง คณะกรรมการที่ได้รับการคัดเลือก และแต่งตั้งให้มีส่วนร่วมในการดำเนินงานภายใต้ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอโพธิ์ จังหวัดบุรีรัมย์

5. ระดับวุฒิการศึกษา หมายถึง วุฒิการศึกษาระดับปริญญาของผู้บริหาร ครูผู้ดูแลเด็ก และคณะกรรมการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก แบ่งออกเป็น 2 ระดับ ได้แก่ วุฒิการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรี ปริญญาตรีและสูงกว่า

6. รูปแบบการปกครองส่วนท้องถิ่น คือ องค์กรบริหารส่วนตำบลและเทศบาล ในเขตอำเภอโพธิ์ จังหวัดบุรีรัมย์ แยกเป็นหน่วยดังนี้

6.1 เทศบาลตำบล ได้แก่ เทศบาลตำบลนาโพธิ์

6.2 องค์กรบริหารส่วนตำบล ได้แก่ องค์กรบริหารส่วนตำบลนาโพธิ์ องค์กรบริหารส่วนตำบลศรีสว่าง องค์กรบริหารส่วนตำบลบ้านถู่ องค์กรบริหารส่วนตำบลบ้านถูก และองค์กรบริหารส่วนตำบลดอนกอก